

HYVIL

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palvelujen näkökulma

Sosiaalihuollon asumisen palvelujen järjestäminen -tietofoorumi 30.10.2023

Kaisa-Maria Kimmel, juristi

Päihde- ja mielenterveyspalvelut SHL:ssa

- Lakiuudistus 2022: Palveluja koskevat säännökset mielenterveystoista ja päihdehuoltolaista sosiaalihoitolakiin
 - Erityislakeihin jätettiin vain tahdosta riippumaton hoitoa koskevat luvut
 - Päihde- ja riippuvuustyö ja mielenterveystyö määritelty omilla SHL pykälissään
- Lähtökohtana, että sosiaalihoitolain mukaisia yleisiä palveluja käytetään myös päihteiden ongelmakäytöstä, muusta riippuvuuskäyttäytymisestä tai mielenterveysongelmasta johtuvaan tuen tarpeeseen

Photo by [Rick Mason](#) on [Unsplash](#)

Päihde- ja mielenterveyspalvelut SHL:ssa

- Laissa myös päihde- ja riippuvuustyön erityispalveluita ja mielenterveystyön palveluita
- Erityisesti miepä tuen tarpeeseen kohdenneet asumispalvelut 24 a § ja 25 a §
- SHL 21 - 22 §:ien mukaiset asumispalvelut sekä näiden ohella 19 §:n tukipalveluja ja 19 a §:n kotihoitoa palvelusuunnitelman perusteella miepä-palveluina

Photo by [Xavi Cabrera](#) on [Unsplash](#)

Päihde- ja riippuvuustyö (SHL 24 §)

- SHL palvelut ja muu toiminta, joilla:
 - vähennetään ja poistetaan päihteisiin ja riippuvuuskäyttäytymiseen liittyviä, hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä
 - vastataan päihteiden ongelmakäytöstä tai muusta riippuvuuskäyttäytymisestä aiheutuvaan tuen tarpeeseen
 - tuetaan päihteettömyyttä ja riippuvuuskäyttäytymisestä irrottautumista
- Neuvonta, ohjaus ja 14 §:ssä tarkoitettut sosiaalipalvelut joko yleisinä sosiaalipalveluina tai päihde- ja riippuvuustyön erityisinä palveluina
- Raskaana olevalle riittävät päihteettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut välittömästi

Sosiaalihuollossa tehtävä päihde- ja riippuvuustyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän ehkäisevän päihdetyön kanssa.

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut SHL 24 a §

- Päihteiden ongelmakäytöstä tai muusta riippuvuuskäyttäytymisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdenneet palvelut, ainakin:
 - Sosiaalityö
 - Sosiaaliohjaus
 - Sosiaalinen kuntoutus
 - **Asumispalvelut**
- Järjestettävä tarpeen mukaan avo- tai laitospuotoisena
- Täydentävät muita 14 §:ssä tarkoitettuja päihteettömyyttä tukevia tai päihteiden ongelmakäytön vuoksi tarvittavia sosiaalipalveluja
- Päihde- ja riippuvuustyön erityisiä palveluja tulee sovittaa yhteen terveydenhuoltolain mukaisen päihde- ja riippuvuushoidon kanssa

Mielenterveystyö SHL 25 §

- Sosiaalipalvelut ja muu toiminta, joilla:
 - vahvistetaan yksilön ja yhteisön mielenterveyttä suojaavia tekijöitä
 - vähennetään ja poistetaan mielenterveyttä vaarantavia tekijöitä
 - vastataan psyykkisen toimintakyvyn heikkenemisestä aiheutuvaan tuen tarpeeseen
- Neuvonta, ohjaus sekä 14 §:ssä tarkoitettut sosiaalipalvelut joko yleisinä sosiaalipalveluina tai erityisesti psyykkisen toimintakyvyn heikkenemisestä johtuvaan tuen tarpeeseen vastaavina palveluina
- Mielenterveyttä suojaaviin ja sitä vaarantaviin tekijöihin liittyvä tarpeenmukainen yksilön ja perheen psykososiaalinen tuki
- Yksilön ja yhteisön psykososiaalisen tuen yhteensovittaminen

Sosiaalihuollossa tehtävä mielenterveystyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä hyvinvointialueella ja kunnissa tehtävän mielenterveyden edistämisen kanssa.

Mielenterveystyön palvelut SHL 25 a §

- Erityisesti psyykkisen toimintakyvyn heikkenemisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennetut palvelut, ainakin:
 - asumispalvelut sekä niiden yhteydessä annettava sosiaaliohjaus, sosiaalityö ja sosiaalinen kuntoutus
- Täydentävät muita 14 §:ssä tarkoitettuja yksilön mielenterveyden tukemiseksi tarvittavia sosiaalipalveluja

Photo by [Mourizal Zativa](#) on [Unsplash](#)

Miepä-asumispalvelut

SHL 14.1 § palvelut:

- 8) tilapäistä asumista;
 - 9) tuettua asumista;
 - 10) yhteisöllistä asumista;
 - 11) ympärivuorokautista palveluasumista;
 - 12) laitospalveluja;
- Asumispalveluja tulee järjestää miepä palveluntarpeisiin kohdennettuina erityispalveluina
- 6) tukipalvelut ja 7) kotihoito tarpeen mukaan asumispalvelussa toteutettuna

Photo by [Ben Griffiths](#) on [Unsplash](#)

Miepä yhteisöllinen asuminen

Tarjotaanko sosiaalista kanssakäymistä tukeva toiminta SHL 19 §:n mukaisena tukipalveluna vai 19 a §:n mukaisena kotihoitona?

SHL 21 b.1 §:

*Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa **asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa.***

→ Sosiaalista kanssakäymistä tukeva toiminta kuuluu 21 b §:n mukaiseen yhteisölliseen asumiseen osana palvelua, joten sitä ei lueta tukipalveluksi

Kiitos.

Kaisa-maria.kimmel@hyvil.fi

HY VI
NVOI NTIA
LUEYHTIÖVÄ
LF **HYVIL** ÄR
DSOMRÅD
ESBOLA
GET

